

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

(vypracovává oponent práce)

Student/ka:	Bc. Jana Brychová
Studijní program:	Učitelství pro ZŠ
Studijní obor:	Učitelství hudební výchovy a výchovy pro zdraví pro ZŠ
Téma diplomové práce:	HUDEBNÍ PREFERENCE STUDENTŮ KHK FPE ZČU
Vedoucí práce:	Mgr. et Mgr. Romana Feiferlíková, Ph.D.
Oponent práce:	Prof. PhDr. MgA. Jan Vičar, CSc.
Akademický rok:	2022/2023

Koncepce práce a její struktura:

Práce je v mnohém neujasněná. Teoretická část obsahuje rozsáhlý „slovníček pojmů“ pro předložený spis nepodstatných, a naopak postrádá odborný ponor do metodiky obdobných výzkumů a teorie umělé a nonumělé hudby. Chybí jí formulace hypotéz na základě studia relevantní literatury, chybí i případný předvýzkum. V titulu spisu chybí informace, že se jedná o poslechové aktivity, nikoli o veškeré hudební preference.

Obsahová stránka:

Teoretická část je jasně strukturována, srozumitelně formulována a terminologicky postihuje širokou tematiku. Její členění na pět úrovní (např. 1.2.2.3.3–a pak ještě nadpis podkapitoly) se ovšem v humanitních oborech spíše nedoporučuje a má charakter slovníkový.

Problémem je to, že text má charakter nepřesných výpisků z převážně jediné knihy, a to Františka Sedláka a Hany Váňové *Hudební psychologie pro učitele* (Praha: Karolinum, 2013). Jako by šlo o studentskou přípravu ke zkoušce z hudební psychologie a nikoli o rekapitulaci stavu bádání v dané oblasti, vyhodnocení základních pojmů, termínů či koncepcí. S literaturou se přitom pracuje zcela nekriticky – formou citace nebo sekundární parafráze. Autorka se totiž nikde, a to ani u hlavních pojmů, nepokusila vyhledat původní literaturu, kterou před půlstoletím František Sedlák a později jeho dcera „načetli“ a zpracovali ve své cenné souhrnné příručce. Někde tak dochází ke dvojímu významovému posunu: původní teorie či pojem jsou stručně či nepřesně interpretovány Sedlákem a Váňovou – a jimi publikovaná formulace je jakoby „na druhou“ nesprávně pochopena, a tím i dále významově posunuta Janou Brychovou. Výsledný text proto obsahuje – vedle správných a výstižných formulací – i desítky formulačních nepřesností, chybných výkladů či nepochopení. Je tomu tak zejména tam, kde se hudební psychologie stýká či prolíná s hudební estetikou a hudební sémiotikou. Autorka navíc a bohužel vůbec nezohledňuje skutečnost, že i v posledních desetiletích a v mezinárodním měřítku došlo v hudební psychologii k mnoha dalším výzkumům a prudkému vývoji. Proč nenahlédla alespoň do slovníkových projektů typu *The New Grove*, aby si srovnala, co uvádějí o dané oblasti zahraniční odborníci? Anebo aspoň, co obsahuje vynikající jednodílný *Slovník české hudební kultury* (1997)?

Za kuriózní považují parafrázovat teorii a pojmy artificiální a nonartificiální hudby pouze podle cenné, ale jen stručné a praktické příručky Tomáše Kuhna, nebo dokonce podle diplomové práce Kateřiny Vašicové. Prosím při obhajobě odpovědět na otázku, kdo je autorem celé AH-NAH teorie a její terminologie a jaká je širší geneze této oblasti. A co si autorka myslí o budoucnosti použití těchto termínů v souvislosti s průnikem jevu a označení „AI“? Lépe pracuje autorka s několika termíny definovanými Ivanem Poledňákem a Jiřím Fukačem či Markem Fraňkem. V posuzovaném pdf souboru jsem některé nedostatky vyznačil žlutě.

Těšil jsem se, že se mnoho zajímavého dozvím v praktické části – dotazníkovém výzkumu. Bohužel mám z něj smíšené pocity – na jedné straně vidím píli a snahu, ale naopak i nepromyšlenosti, absenci jasně vymezených kritérií, rozumně stanovených hypotéz – a tím i otázek a zkoumaného materiálu. Tak dochází k míchání všeho se vším, hudby funkční, koncertní, staré, nové, vokální, instrumentální, orchestrální, komorní, operní, hudebních stylů, žánrů a druhů, skladeb velmi známých se zcela neznámými, probíranými ve výuce, lidové písně, Kmochova pochodu atd.

Namátkou několik mých výpisků či poznámek: Zásadně background music? Proč dotazník neobsahuje samostatný, soustředěný, „bezúčelový“ poslech uměleckého díla, ve smyslu apercpece? K čemu studenty touto cestou a metodikou vedeme? „Většina studentů by si hudební ukázkou pustila k pozitivní náladě“. Co je neutrální nálada? Poslouchat hudbu Orlanda di Lasso či Monteverdiho *Orfea* k fyzické práci? Proč nebyla zohledněna/zmíněna metodologie publikovaných hudebně sociologických průzkumů? (naposledy u nás Mikuláše Beka)? Ad Mozartův *Turecký pochod* – „Možnost „Jiná“ zaznamenala 1 hlas, který odpověděl, že by si ukázkou nepustil k žádné činnosti, protože ji slýchává až příliš často.“ Schubertovo *Zastaveníčko* při „špatné náladě“? Co historický kontext? Chápe autorka podstatu toho, co je AH a NAH a jejich vztah? Opravdu lze takto srovnávat *Rock Around the Clock* s Leoninovým *Viderunt Omnes*? „Ukázka č. 9 obsahuje 1 ze 6 symfonických básní z cyklu *Má Vlast*. Symfonická báseň se jmenuje *Vltava*, jejímž autorem je Bedřich Smetana, který ji složil v období romantismu. Můžeme opět jen předpokládat, že studenti byli při hodnocení této ukázky ovlivněni předmětem Dějiny hudby nebo také předmětem Aplikovaná hudební pedagogika pro ZŠ.“ – Tuto skladbu opravdu studenti neznají a mimo výuku nepoznali? Líbí-nelíbí – patří do estetiky. Ad *Sinfonietta* – fyzická práce? chaos? „specifická a novátorská tvorba Janáčkova“? Kde je alespoň jedna hudební ukázka z oblasti instrumentální vážné/poslechové/koncertní hudby posledních sta let?

Co ze spisu plyne? Co znají a jaké hudební preference mají studenti – budoucí učitelé hudební výchovy na ZČU? Opravdu mají skončit stoletou *Sinfoniettou* Leoše Janáčka? A co současná vážná hudba? Výuka studenty vskutku nepoznala? Má to takto všechno vůbec ještě nějakou cenu? Závěrem autorka uvádí, že „jsme se dobrali zjištění, že většina studentů upřednostňuje poslech hudby artificiální nežli hudby nonartificiální.“ To mi z její diplomové práce opravdu nevyplynulo, ale jinak, než by se na první pohled z této formulace zdálo...

Jazyková stránka:

Občas chybí čárky za vloženou vedlejší větou.

Formální stránka:

V textu chybí přesná identifikace hudebních ukázek, tj. časové a taktové určení hudebního úseku, věty, jména interpretů, rok nahrávky atd. Například co poslouchali studenti z Janáčkovy *Sinfonietty* či z Martinů *Otvírání studánek*? Nemá každá jejich dílčí část jinou „náladu“?

Hodnocení:

Vzhledem, že autorka je studentkou učitelství, pečlivou pisatelkou a zpracováním diplomové práce se nesporně leccos naučila, hodnotím její práci jako přijatelnou, tj. celkovou známkou **dobře**.

V Plzni dne 28. srpna 2023

.....

Prof. PhDr. MgA. Jan Vičar, CSc.